

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ОСНОВНО УЧИЛИЩЕ „СВ.СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЙ“

гр. Ветрен - 4480, ул. 52-ра №2, тел 0899956858, ouvetren@ouvetren.eu, <https://www.ouvetren.eu>

УТВЪРЖДАВАМ:.....
ЛЕНА ПАРОВА
Директор на ОУ „СВ.СВ.КИРИЛ И МЕТОДИЙ“
ГРАД ВЕТРЕН

**ПРОГРАМА
ЗА
ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
Учебна 2021 – 2022 година**

Програмата е създадена на основание чл. 263, ал. 1, т. 8 от Закона за предучилищното и училищното образование и е приета от Педагогическия съвет на проведено заседание на 14.09.2021 г. в зал № 13, утвърдена е със Заповед № 91/03.085/14.09.2021 на директора на училището.

Настоящата програма конкретизира заложените политики, мерки и дейности в Стратегията за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в област Пазарджик съобразно спецификата и конкретните условия в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“-гр.Ветрен.

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е част от училищната политика във връзка с прилагане на Механизма за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст, приет с ПМС № 100/08.06.2018 г., както и в други национални, областни, общински и училищни политики с такава насоченост.

Преждевременното напускане на училище води още до нарастване на рисковете от социално изключване, застрашава сигурността и стабилността на обществото и е предпоставка за влошаване на качеството на живот на сегашното и на следващите поколения. Здравният статус и достъпът до ресурси и услуги, които могат да осигурят по-добър стандарт и продължителност на живота в добро здраве и благосъстояние, са в пряка зависимост от получената по-висока степен на образование. Посочените последствия са показателни за мащаба и степента на негативното влияние на преждевременното напускане на училище върху индивидуалните съдби на пряко засегнатите и благосъстоянието на техните семейства, върху възможностите за развитие на техните общности и върху цялостното социално-икономическо развитие на страната в средносрочен и дългосрочен план, поради което данните за дела на преждевременно напусналите образователната система в България не трябва да успокояват, а да насищават изпълнението на всеобхватна и интегрирана политика за превенция на явлението, както и за неговото преодоляване там, където съществува.

При изготвянето на програмата се отчитат:

1. Ролята на цялата система от участници и взаимоотношенията помежду им, като се признава ролята на всяка от заинтересованите страни;
2. Сътрудничество в образователните институции за насищаване на позитивната училищна култура, работата в екип в рамките на училищната общност;
3. Координираните мерки на всички нива;
4. Проследяване на напредъка на ниво училище.

Настоящата Програма конкретизира дейностите в три основни направления:

1. Превенция на преждевременното напускане на училище в ОУ „Св. св. Кирил и Методий“-гр.Ветрен чрез:

- анализ на причините, водещи до отпадане от училище и напускане на образователната система,

- идентифициране на рисковите фактори за преждевременното напускане на училище с оглед ограничаване на последиците от тях и

- планиране на политики и мерки за преодоляване на рисковите фактори от отпадане;

2. Интервенция срещу преждевременното напускане на училище чрез:

2.1. Повишаване участието и ангажираността на родителите.

2.2. Утвърждаване на индивидуалното и групово наставничество

2.3. Кариерно ориентиране и консултиране.

3. Политики за компенсиране на ефекта от преждевременното напускане на училище

- създаване на подходящи условия за реинтегриране в образователната система на преждевременно напусналите я ;

- завръщане на преждевременно напусналите училище към формалната система на образование и обучение чрез използването на различни форми на обучение: дистанционна, вечерна, задочна, кореспондентска;

- участие на преждевременно напусналите училище в курсове за ограмотяване, допринасящи за социална интеграция и включване в пазара на труда;

- популяризиране на възможностите за учене в клубове, библиотеки, читалища, младежки информационно-консултантски центрове, регионални и местни центрове;

- създаване на възможности за самостоятелно учене с цел признаване на резултати;

- Кариерното ориентиране и консултиране съдействат за информиран избор на образователен и професионален път от семейството и детето, засилват мотивацията за оставане в училище и придобиване на образователна степен.

- Обучението по предприемачество.

ПРИЧИНИ ЗА ОТПАДАНЕ ОТ УЧИЛИЩЕ:

Причините за преждевременното напускане на училище могат да бъдат класифицирани в няколко основни категории.

1. Социално-икономически причини

- Лошото качество на живот на определени социални слоеве;
- Ниските доходи – невъзможност за покриване на разходите (учебници, тетрадки, дрехи, храна);
- Поради задължение да гледа по-малкия си брат/сестра;
- Използване на детето, не посещаващо училище като трудов ресурс (подпомага формирането на семейния бюджет или участие в домакинската работа.);

2. Образователни причини;

- затрудненията при усвояване на учебния материал;
- слаб интерес към учебния процес и произтичащото от него желание/нежелание да се посещава училище;
- наличие на конфликтни отношения със съученици и/или учители и др.;
- възможност за обучение в професионална паралелка;

3. Етнокултурни причини:

- по-ранното стъпване в брак;
- страх на родителите поради опасност от открадване;
- по-ниска ценност на образованието;

4. Психологически причини

- Чувство за неуспех;
- Отчуждение от натрупания училищен опит, неувереност в себе си;
- Самовъзприемане: „нямах късмет“, „не ми провървя“, усещане за ограничен контрол върху събитията

5. Институционални причини:

Като такива могат да се квалифицират недостатъчно координираният подход между различните служби и специалисти на национално, регионално, местно и училищно ниво за справяне с преждевременното напускане на училище; недостатъчно ефективният контрол върху управлението и функционирането на политиките за обхващане, задържане и реинтегриране на децата и учениците в образователната система. Положителната промяна на състоянието изисква прилагането на комплексни мерки и добра координация между институциите от няколко различни сектора на всяко ниво на управление - национално, регионално, местно и училищно. Основната част от отговорностите за прилагането на националната политика по отношение на задължителното образование е съсредоточена в Министерството на образованието и науката, което е естествен координационен център на междусекторните действия за намаляване на преждевременното напускане на училище.

В контекста на политиките за развитие на приобщаващото образование продължава тенденцията за интегриране на децата със специални образователни потребности в общеобразователните училища. Рисковете за преждевременното напускане на училище са свързани с недостатъчна подготовка на детските градини и училищата за приобщаване на тези деца. Тук се включват и всички фактори на материалната база, образователната среда, човешките и финансовите ресурси, които не отговарят на изискванията за прилагане на принципите на приобщаващото образование.

6. Причини, свързани със здравния статус;

ОУ „Св. св. Кирил и Методий”- гр. Ветрен е едно от училищата в България, в което няма отпаднали ученици. Ежегодният статистически задълбочен анализ на превантивните дейностите, които съществуват целогодишната работа на училищния екип показва, че това се дължи най-вече на последователната политика на образователната институция в посока реализиране на дейности, залегнали в Стратегията за развитие, подчинени на принципите за:

- **всеобхватност на дейностите** – осъществяване на дейности по превенция на тормоза и насилието, както и дейности за мотивация и преодоляване на проблемното поведение, които са израз на общата воля и на координираните усилия на всички участници в образователния процес
- **публичност и прозрачност на цялостната политика** - чрез ФБ-страницата на училището и партньорството с медиите, документиране на проблемните и рискови ситуации и добрите практики,
- **обратна връзка** с институции, родители, класни ръководители, ученици и учители,
- **приемственост** – чрез съхраняване на традициите и недопускане да се забрави доброто старо, равнопоставеност на всички приоритети в развитието на образователната институция.
- **Идентифициране на рисковите фактори** – доклад анализи на класните ръководители.

Политиките и мерките, които ОУ „Св. св. Кирил и Методий”-гр. Ветрен предприема за преодоляване на причините за отпадане са подчинени на националните, областни и общински стратегически мерки като се отчита спецификата на образователната институция и нуждите от подкрепа на всяко дете.

Политики и мерки в ОУ „Св. св. Кирил и Методий”-гр. Ветрен, произтичащи от:

- **Семейни и социални причини:**

1. Възможно е нежелание на родителите детето да ходи на училище поради страх от социална изолация, невъзможност за адаптиране към останалите ученици от центъра на града; пониска самооценка, невъзможност за прибиране в населеното място – загубване на детето.

Мерки: - Силна мотивация чрез редица дейности за приобщаване на децата от ромски произход, децата със специални образователни потребности, както и изоставени от семейства, заминали в чужбина.

2. Трудова миграция на родителите. Напускане на единия или и двамата родители на страната поради невъзможност за издръжка на семейството и търсене на работа в чужбина. Оставяне на детето на грижите на баби и дядовци, които нямат същия авторитет и изпадат в безсилie за справяне с трудната социална обстановка и новите модели на поведение на децата.

Мерки: Ежеседмични контакти, а при нужда и ежедневни с попечителите на изоставените деца, търсене на съдействие от отдел „Закрила на детето“, при необходимост и прояви на противообществени прояви на тези деца – Детска педагогическа стая.

3. Липса на грижи от страна на изоставени деца за по-малките братя и сестрички, както и за болни членове на семейството;

Мерки: Оказване на социална помощ – чрез дарения, грижи за изхранването на тези деца от фирмата – доставчик на закуски и обяд;

4. Недостатъчна образованост на родителите и липса или занижен контрол върху цялостното развитие на детето. Изразява се в неконтролиране на часовете за прибиране от училище, непознаване на контактите и приятелския кръг на детето, непроверяване на изученото през деня, както и подготовката на детето за следващия ден – домашни работи, изпълнение на други поставени от учителя задачи;

Мерки: Мотивиране и приобщаване на тези деца за посещаване целодневната форма на организация в училище; търсене на непрекъснати разширени срещи с тези родители с ръководство, класни ръководители и мотивиране и приобщаване към училищната общност.

5. Чести конфликти между агресивни родители – побой, домашно насилие, развод, посегателство от страна на нови партньори на един от двамата родители.

Мерки: В най-честите случаи училището се превръща в единствено защитено място за детето и класния ръководител поема грижите за детето в образователната институция.

6. Преждевременно напускане на училище поради ранни бракове и раждане.

Мерки: Осигуряване на непрекъснати форми за информираност на тийнейджърите за сексуалното им развитие, както и включването им в обучителни семинари и лекционни курсове, залягане в тематичните разпределения на актуални за младежкото развитие теми; осигуряване на възможност за продължаването на прекъсналите училище в самостоятелна форма на обучение.

Други по- важни мерки и дейности, залегнали в комплексния план за достигане на стратегическите цели, свързани с превенцията от отпадане са:

- Предприемане на УЧИЛИЩНИ ПОЛИТИКИ И СТРАТЕГИЧЕСКИ МЕРКИ, подчинени на образователна интеграция на децата и
- УПРАВЛЕНИЕ НА ИНФОРМАЦИЯТА за преждевременно напусналите училище. Изготвяне на база данни от класните ръководители, в чиито класове има ученици от рискови групи /съобразно различните причини от отпадане/;
- Координиране действията на класните ръководители с тези на училищното ръководство;

- КВАЛИФИКАЦИЯ на педагогическите специалисти в посока управление на конфликти, справяне с агресията и насилието и превръщането му в педагогически консултант;
  - Провеждане на обучителен семинар на педагогическите специалисти за последиците агресия и насилие в училище;
  - Провеждане на обучения за агресията и насилието и начините за разрешаване на конфликти;
- Реализирането на конкретни дейности за постигане целите на училищната програма;
- Дейности за усвояването на българския книжовен език и повишаване на грамотността;
- Насърчаване включването в образованието на рискови групи и развиване на приобщаващото образование.
- Увеличаване на разнообразието и ефективността на механизмите и стимулите за включване в образование и обучение.
- създаване на условия за включване на ученика в група за повишаване на социалните умения за общуване и решаване на конфликти;
- насочване на детето и ученика към занимания, съобразени с неговите потребности;
- индивидуална подкрепа за ученика от личност, която той уважава (наставничество);
- участие на ученика в дейности в полза на паралелката или училището;
- други дейности, определени с правилника за дейността на училището.
- Изграждане на широко публично доверие и подкрепа за политиките за превенция и намаляване на преждевременното напускане на училище
- Поставяне на ученика в АКТИВНА ПОЗИЦИЯ по отношения на усвояването на нови знания и практическа приложимост на преподавания материал;
- Превръщането на училището в ПРИЯТНО И ЖЕЛАНО МЯСТО за учениците чрез използване на ИНОВАТИВНИ педагогични методи и форми за предаване, преподаване и научаване на учебни знания и осигуряване на подходяща интерактивна среда в нови модели на класни стаи и места за извънучебни занимания;
- Извършване на ефективна ДИФЕРЕНЦИРАНА работа с учениците с намалена успеваемост:
- Изработка на индивидуален тематичен план и календарен график за преодоляване на изоставането;
- Провеждане на анкета с тези ученици за установяване на проблема- отговарят класните ръководители;
- Подготовка на учениците за продължаване на образованието - КАРИЕРНО ОРИЕНТИРАНЕ на учениците, съобразно техните интереси и възможности.

- Осигуряване на професионално консултиране и ориентиране чрез привличане на ЦПО;
- Привеждане ДИСЦИПЛИНАТА на учениците в съответствие с новите обществени реалности.
- Изграждане на съдържателен и многообразен образователно-възпитателен процес.Осъществяване оптимално ниво на вътрешна мотивация у учениците чрез ЦЕЛЕНАСОЧЕНА ОБРАЗОВАТЕЛНО-ВЪЗПИТАЕЛНА РАБОТА, свързана с училищни и извънучилищни мероприятия и дейности;
- Извънкласни дейности за превенция на поведението при деца с риск от отпадане;
- Провеждане на дискусии с ученици по предложените от тях теми, засягащи актуален проблем;
- Възлагане на отговорни индивидуални задачи на учениците, за да се почувстват значими в собствените си очи и в очите на околните, за да се мотивират и успяват;
- ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ и работа с родителската общност Родителски клуб
- Приобщаването им към общочовешките ценности и подготовката им за пълноценен живот в съвременните обществено-икономически условия.
- Организиране на Дарителски кампании;
- Утвърждаване на превантивна възпитателна работа в училище с акцент всеки свободен учител да отговаря за отстранените от час ученици.
- ЗДРАВНО ОБРАЗОВАНИЕ И ВЪЗПИТАНИЕ – лекции, беседи, семинари свързани с обучението на учениците по:
  - Наркомания, алкохол, тютюнопушене.
  - Сексуално образование и предпазване от СПИН.
- Продължаване на превантивната възпитателна работа на класните ръководители като дейностите се интегрират с цел оказване на помощ с общинския професионално-консултивен кабинет, с Комисията за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни /КБППМН/;
- Поставянето на приоритет в работата на класните ръководители формирането на личностни умения у учениците за адекватно СОЦИАЛНО ПОВЕДЕНИЕ в съвременните динамични обществено-икономически условия.
- ИЗВЪНКЛАСНИ И ИЗВЪНУЧИЛИЩНИ ДЕЙНОСТИ ;
- Активно участие на УЧЕНИЧЕСКИЯТ СЪВЕТ:
  - участие при планиране дейността на часа на класа
  - Лекции в час на класа „Деца помогат на деца“.
  - създаване съвместно с класния ръководител условия за личностна изява на всеки ученик.

- Организиране на творчески и спортни дейности с общ интерес;
- тясно сътрудничество между училището и семейството при превантивната работа с деца, застрашени от негативни влияния (хазарт, секти, наркомания, употреба на алкохол и тютюнопушене).
- Спазване на Координационния механизъм за деца в рисък.
- Включване на местните власти и социалните партньори като равноправни участници в такъв координационен механизъм;
- Формиране на екипи за разработване на дейностите по превенция от отпадане и залагането им в комплексната ПЛАНИРАЩА И ОТЧЕТНА ДОКУМЕНТАЦИЯ.

Провеждат се и редица други дейности, довели в годините до утвърждаването на училището като институция която работи с грижа за всеки ученик!

Основни причини

- Недостатъчен или липса на контрол от страна на родителите на учениците;
- Относително лесно набавяне на медицински документ;
- Липса на интерес към някои от изучаваните предмети;

Цели:

- 1 Намаляване броя на отсъствията в училище и повишаване мотивацията за учене.
- 2 Привличане и работа с родители на деца в рисък от отпадане и ниски образователни резултати

I. Дейности извършени предвидени за учебната година:

1. Ученическият съвет да проучи чрез анкета сред ученици, учители и родители основните причини за отсъствията на учениците.

Срок: м. Октомври

Отговорник: Предс. Уч. Съвет и ментор на УчС

2. Класните ръководители да изгответят Регистър на застрашени ученици от ранно напускане на училище поради отсъствия и неусвоен учебен материал

срок: м. ноември

Отг: кл. ръководители

3. Мерки за намаляване на отсъствията на учениците:

- 3.1 Класните ръководители редовно да провеждат разговори с отделния ученик и неговия родител за откриване на причините за отсъствията;

3.2. Деклариране на желание за промяна от страна на ученика и съдействие от страна на родителя за преодоляване на причините /при необходимост се прилага индивидуална корекционна програма/ .

3.3. Провеждане на дискусии в класа и училище за анализиране на причините и актуализиране на приетите мерки.

Срок: веднъж на два месеца

Отг.: Кл. ръководители и предс. на комисията Стоицева

3.4. Завишаване на контролът от страна на директора за реалното отразяване на отсъствията на учениците. Ежемесечна проверка на училищната документация, свързана с извиняването на отсъствията на учениците.

Срок: всеки месец

Отг: Директорът

3.5. Изпращане на уведомителни писма до Общинска администрация , Дирекция „Социално подпомагане“ и РУО за учениците, непосещаващи училище повече от 2 месеца по неуважителни причини. Срок: през два месеца

Отг: Директор и АТС

3.6. Определяне на награден фонд за стимулиране на ученици без отсъствия и паралелки с най-малък брой отсъствия за срок, година.

Срок: Началото на всеки срок

Отг: Счетоводителя

3.7. Да се вземе предвид ролята на кариерното ориентиране на учениците – фактор при работа с деца, застрашени от отпадане, с оглед бъдещата им успешна реализация. За тази цел да се покани външен лектор.

Срок: месец април

Отг: Директор и кл. ръководител на 7 клас

4. Мерки за привличане вниманието на ученика в училище и повишаване мотивацията му за учене

4.1. Провеждане на консултации с ученици, застрашени от отпадане поради неусвоен учебен материал.

4.2 Използване от учителите на различни ИКТ и интерактивни методи в учебните часове.

4.3. Разработване и споделяне на добри учителски практики.

Срок: през цялата година

Отг: Учителите

4.4. Повишаване на квалификацията на учителите за по-ефективна комуникация с ученик и родител. Връзка с училищното настоятелство, Обществения съвет и Родителския клуб.

Срок: месец май

Отг: Гл. учител

4.5. Оказване на подкрепа на ученици, застрашени от отпадане от негови връстници / прикрепване и оказване на помощ при усвояване на пропуснат материал/.

Срок: през цялата учебна година

Отг: ресурсен учител, психолог, учители по отдебните предмети

4.6. Провеждане на Конкурс за клас „Без отсъствия”

Срок: в края на всеки учебен срок

Отг: Председател на комисията-Стоицева

5. Мерки за подкрепа на учениците в риск с участието на родителите

5.1. Провеждане на родителски срещи за набелязване на мерки за намаляване на процента на отсъствията в отделни паралелки.

Срок: най-малко един път на учебен срок

Отг. Класни ръководители

5.2.Провеждане на общи тематични срещи с родители по проблемите на отговорността за възпитанието и образованието на децата и общите задължения на родителите

Срок: м.януари

Отг. Психолог

5.3. Провеждане на Инициатива „Ден на отворените врати”, в който родителя може да присъства в учебния час.

Срок: месец май

Отг: Обществен съвет и председател на комисията

Изготвил: И.Стоицева - председател на комисията

